

*Федіна Ніна Миколаївна,
магістрантка факультету дошкільної,
початкової освіти і мистецтв
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Україна*
Науковий керівник – **Ладонько Л. С.,**
*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри мистецьких дисциплін
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, Україна*

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Не дивлячись на те, що реформа децентралізації вже давно почалась, заклади культури в територіальних громадах все ще потребують оптимізації культурних послуг та вдосконалення системи їх фінансування. Серйозною проблемою для територіальних громад є і відсутність кваліфікованих кадрів у системі менеджменту культурної сфери, – розгляд кожного з цих аспектів має сприяти адаптації сільських закладів культури до роботи в умовах сучасності.

На сьогоднішній день все ще спостерігається недооцінювання культурної сфери серед населення країни, саме тому дослідженню стану та перспектив розвитку закладів культури в територіальних громадах приділено не надто багато уваги з боку вчених. Серед тих, хто порушує дану проблематику можна виділити А. Я. Крупку, О. П. Віхрова, Л. С. Кобиляцького, Л. П. Батенко, В. В. Солодовика, О. Терешиної та інших. Саме через брак наукових розробок щодо перспектив розвитку закладів культури в територіальних громадах дослідження даної теми є надзвичайно актуальним.

Результати всеукраїнського опитування свідчать, що лише четверть українців вважають, що у дітей їхнього населеного пункту достатньо можливостей для розвитку творчого та мистецького потенціалу. Натомість,

аналогічні можливості для творчого розвитку мешканці міст позитивно оцінюють у 5 разів частіше, ніж жителі територіальних громад [3, с. 7].

У сільській місцевості сільські клуби та будинки культури є чи не єдиним місцем творчого розвитку жителів громад. Проте постійне недофінансування матеріально-технічного оновлення, брак профільних фахівців із мистецькою освітою призвели до скорочення, а у деяких громадах до припинення діяльності культурних осередків.

Війна принесла в нашу державу багато труднощів, але, разом з тим, вона ще й об'єднала населення нашої країни задля досягнення спільної мети – перемоги. Не виключенням стали і заклади культури, які почали активно брати участь у допомозі Збройним Силам України та мирному населенню.

Культура – це м'яка сила. Вона здатна повернути українців до нормального життя в новій воєнній реальності і надихнути їх на перемогу. Дійсно, наразі у будинках культури та сільських клубах облаштовуються прихистки для постраждалих та внутрішньо переміщених осіб, центри волонтерства та допомоги.

Щодо перспектив розвитку закладів культури територіальних громадах, варто зазначити, що починати потрібно з аналізу культурних потреб населення, і тільки після цього розробляти стратегічний план розвитку культурної сфери і культурної інфраструктури громади.

Сьогодні перспективним напрямом оптимізації роботи закладів культури в громадах є створення центрів культурних послуг, як протипага нинішнім будинкам культури. Центри культурних послуг доцільно створювати у вигляді багатофункціональних закладів культури освітньо-дозвілєвого спрямування із сучасною матеріально-технічною базою та спроможністю забезпечувати надання якісних культурних послуг, консультаційної, інформаційної допомоги для творчості, неформального навчання та спілкування місцевих жителів. Напрями роботи центрів культурних послуг необхідно проектувати згідно з потребами та інтересами населення територіальної громади. Такими напрямами можуть бути: кіно,

бібліотека, клубна діяльність, позашкільне навчання мистецтву, молодіжні хаби, гурткова діяльність, організація громадського простору для спілкування та місця для культурно-розважальних заходів. Отже, відмінними характеристиками центрів культурних послуг є: швидка реакція на задоволення культурних потреб, співпраця та осередок розвитку культури в громаді, майданчик для формування основ економічного розвитку[5, с.9].

Значно полегшили б роботу закладів культури в громадах державні субвенції. Для прикладу, на виконання громадами їх повноважень у сфері надання медичних та освітніх послуг держава надає медичну та освітню субвенції. А фінансування культури повністю покладено на місцевий бюджет. Тому, на нашу думку, було б доцільним запровадити державні субвенції на підтримку та розвиток культурних осередків в територіальних громадах [2].

Таким чином, культурна сфера є досить важливою для формування національної ідентичності наших громадян, збереження цілісності та суверенності держави. Забезпечення її розвитку базується на знанні культурних потреб жителів територіальних громад та має розглядатися, насамперед, через призму цінності та корисності як для громади, так і для держави в цілому.

Список використаних джерел

1. Про нормативи забезпечення населення клубними закладами. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 листопада 1998 р. №1775 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1775-98-п#Text>
2. Аналітичний звіт «Стан та перспективи розвитку соціокультурної інфраструктури в ОТГ» URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/504/2.pdf>
3. Богдан О., Деякі аспекти культурних практик і культурної інфраструктури України: результати всеукраїнського опитування (за даними

Київського міжнародного інституту соціології). Одеса: ВГО «Асоціація сприяння самоорганізації населення», 2019. 75 с.

4. Киричук О. Вдосконалення механізмів фінансування культурно-мистецької діяльності в Україні. Ефективність державного управління, 2018. № 14/15. С. 277-285.

5. Посібник Центр культурних послуг у територіальній громаді/ Петраков Я., Кулініч М., Чмир О., Копил О., Остапенко П., Остапенко Д./ Проект «Центри культурних послуг, як інструмент згуртованості громади», Міністерство культури та інформаційної політики України, Товариство дослідників України Київ: 2022. 296 с.